

VIITE: Sininauhaliitto ry:n lausunto Hallituksen esityksestä alkoholilaiksi (HE 100/2017vp)

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Lakiesitys on hyväksyttävissä muilta osin kuin päivittäistavarakaupoissa myytävien alkoholijuomien alkoholipitoisuuden osalta. Sininauhaliitto kannattaa alkoholilain päätavoitetta eli alkoholihaittojen vähentämistä. Kannatamme myös lakiehdotuksen taustalla olevaa norminpurkutavoitetta. Valitettavasti lakiesitys tekee itse oman tavoitteensa mahdottomaksi toteuttaa.

Kuten lain yleisperusteluissa todetaan, laki toteutuessaan lisää alkoholin kulutusta ja heikentää kansalaisten terveyttä ja hyvinvointia, lisää väestöryhmien välisiä terveyseroja, nostaa sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia ja laskee tuottavuutta. Niin ikään lain perusteluissa todetaan, että korjausliikkeen tekeminen haittojen lisääntyessä saatavuuden lisääntymisen vuoksi on hankalaa. Jos nyt siis mokataan, virheen seuraukset ovat vähintään pitkäkestoisia, ehkä jopa pysyviä.

Vaikka lakiesityksessä ei ole suoraa hinnanalennusmekanismia, kuten alkoholiveron laskua, lakiesityksen tosiasiallinen vaikutus on hintojen aleneminen. Vahvojen oluiden, siidereiden ja lonkeroiden myynti päivittäistavarakaupassa johtaa helposti hintakilpailuun ja niiden myyntiin monipakkauksissa alennuksella, ns. sisäänvetotarjouksina. Tämä tosiasiallisesti laskee alkoholin hintaa ja lisää kulutusta.

Alkoholin kulutuksen kasvu lisää alkoholihaittoja kaikissa käyttäjäryhmissä, ei pelkästään riskikuluttajissa. Dramaattisimmin haitat kuitenkin lisääntyvät riskikuluttajien kohdalla, joiden nykyinenkin kulutus on selvästi haitallista. Näin kävi esimerkiksi vuoden 2004 veronalenuksen jälkeen.

Viime vuosina alkoholinkulutuksen nousu on keskittynyt ikäihmisiin ja alle 18-vuotiaisiin nuoriin. Nuorten positiivinen raitistumiskehitys näyttää juuri valmistuneen nuorten terveystapatutkimuksen perusteella päättyneen. Nuoret juovat suurimman osan käyttämästään alkoholista päivittäistavarakauppojen tuotteina, oluena, siiderinä ja lonkerona (tytöt 56% ja pojat 72%). Näiden tuotteiden saatavuuden lisääminen aiheuttaa suuren riskin nuorten alkoholinkulutuksen kasvulle samoin kuin ns. limuviinon tuominen päivittäistavarakauppoihin etenkin tyttöjen osalta.

Vaikka alkoholikuolemat kokonaisuutena ovat laskussa, yli 65-vuotiaiden kohdalla ne ovat huomattavassa kasvussa. THL:n arvion mukaan alkoholilain muutos johtaisi kokonaiskulutuksen kasvuun kuudella prosentilla ja aiheuttaisi 150 uutta alkoholikuolemaa vuosittain. Kulutuksen kasvun kohdistuminen ikäihmisiin ja riskikuluttajiin nostaa alkoholikuolemien määrää todennäköisesti tätäkin enemmän.

Sininauhaliiton mielestä päivittäistavarakaupoille tulisi antaa lupa vain käymisteitse valmistettujen enintään 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävien alkoholijuomien vähittäismyynnille. Kannattaisi myös harkita tämänkin rajan alentamista esimerkiksi 3,5 prosenttiin.

Helsingissä 7.11.2017

Sininauhaliitto ry

Teemu Tiensuu, toiminnanjohtaja